

Boháč a blahoslavený Lazar

Rožnov, Střítež: 18.6.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 6, 17 – 26

Text: L 16, 19 – 31 *Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojil a den co den skvěle hodoval. U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo se stolu toho boháče; dokonce přibíhal psi a olizovali jeho vředy. I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. A když v pekle pozdvihl v mukách oči, uviděl v dáli Abrahama a u něho Lazara. Tu zvolal: 'Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svaží mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.' Abraham řekl: 'Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se raduje a ty trpíš. A nad to vše je mezi námi a vámi velká propast, takže nikdo - i kdyby chtěl, nemůže odtud k vám ani překročit od vás k nám.' Řekl: 'Prosím tě tedy, otče, pošli jej do mého rodného domu, neboť mám pět bratrů, ať je varuje, aby také oni nepřišli do tohoto místa muk.' Ale Abraham mu odpověděl: 'Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají!' On řekl: 'Ne tak, otče Abrahame, ale přijde-li k nim někdo z mrtvých, budou činit pokání.' Řekl mu: 'Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.'"*

Perikopa na první neděli po sv. Trojici je právě přečtené podobenství o boháči a Lazarovi. Jako první čtení jsme k tomu četli Ježíšova blahoslavenství, ovšem podle Lukášova evangelia. Slova blahoslavenství Ježíš pronesl ve svém nejnámějším kázání, kterému se obvykle říká „kázání na hoře“. To podle Matoušova evangelia, kde Ježíš předtím, než začal kázat, vystoupil na horu a tam se posadil. Evangelista Lukáš tu samou scénu však vykreslil úplně jinak. Úmyslně všechno obrátil. Ježíš nevystoupil s učedníky na horu ani se tam neposadil. Naopak. „Sešel s nimi dolů a na rovině zůstal stát.“ Všechno jakoby naruby. Zatímco Matouš chtěl podat Ježíše jako Božího Syna, který zasedá jakoby na trůnu a shůry sesílá lidem Boží slovo, Lukáš nechává Ježíše sestoupit z hory dolů mezi prostý lid, aby s nimi mluvil na rovině jako jeden z nich, byl jim na dosah a dokonce čteme, že každý ze zástupu se snažil dotknout se ho. Ježíš si tu neponechává od těch ubožáků žádný povýšený odstup. Je jim zcela nadosah. Dovoluje všem, aby si na něho sáhli. Aby se k němu přitulili. Aby si mu třeba sedli na klín. To je přece něco krásného. Dává jim tak zakoušet, jak to jednou bude v nebi. A my víme, že kolem Pána Ježíše se shromažďovali lidé všelijací. Nemocní, postižení, žebráci, bezdomovci. Lidé z okraje společnosti. Lidé, kteří na tom byli špatně. Lidé, o kterých by každý řekl: To jsou ti chudáci! A oni to také stále kolem sebe slyšovali: Ty jsi takový chudák, ty jsi takový nemocný, bídny, slabý, z tebe nikdy nic pořádného nebude, tebe nic dobrého v životě nečeká, takoví jako ty nemají v tomto světě budoucnost. Ale od Ježíše nikdy nic takového neslyšeli. Ježíš naopak věděl, že takto postižení potřebují slyšet něco jiného. Ježíš je v jejich ubohosti nikdy nepodporoval, nedeptal, nesrážel, ale ani je nelitoval. On jim říkal, co nás by nenapadlo. On jim gratuloval. On jim blahopřál. Říkal jim: Vy chudí nejste žádní chudáci, a ať vám to nikdo neříká. Vy jste blahoslavení, protože vám patří království nebeské. A blaze vám hladovým. Ne proto, že teď hladovíte, ale proto, že vy budete nasyceni. A ať vám nikdo neříká, že ne. A vy, kteří nyní pláčete, vám už teď gratuluji k vašemu smíchu. Ano, protože vy se budete smát. Už teď vám k tomu blahopřeji, ať víte, že se máte na co těšit. Bída, hlad a pláč jsou smutné věci a ten, kdo je prožívá, má většinou dojem, že tak je to už napořád. Ale Ježíš říká: Jestliže něco z toho prožíváte, pak to zároveň znamená, že máte před sebou skvělou perspektivu. Vy se totiž máte na co těšit. Máte před sebou skvělé vyhlídky. Protože hladoví budou nasyceni a plačící potěšeni. Je pravda, že v naší zemi nevíme, co je to skutečná bída, nouze a hlad. Ale známe zase mnohá jiná trápení. Máme třeba strach z odmítnutí, z nelásky, z rozchodu, z něčí nenávisti, z potupy, z trapasu, z toho, že nás přátelé nepřijmou mezi sebe, že nás ze svého kolektivu vyloučí, že třeba vymažou naše jméno z profilu na facebooku. I pro takové případy má Ježíš v zásobě gratulaci. A říká: „Blaze vám, když vás lidé budou nenávidět a když vás vyloučí, potupí a vymažou vaše jméno jako proklaté pro Syna člověka. Veselte se v ten den a jásejte radostí; hle, máte hojnou odměnu v nebi.“ Zřekne-li se vás někdo na zemi, to ještě nic neznamená, protože je tu Někdo, kdo vás nikdy neopustí a nikdy se vás nezřekne. U něho máte hojnou odměnu. A k té hojné odměně Ježíš všem těm chudým, hladovým, plačícím, nenáviděným a potupeným už teď blahopřeje. Jestliže ale platí, že hladoví budou nasyceni a plačící se budou smát, pak totéž platí i obráceně. Sytí budou hladovět, a ti, kdo se smějí, budou plakat. A nad těmi už teď Ježíš běduje a říká: „Běda vám, bohatým, vždyť vám se už potěšení dostalo. Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět. Běda, kdo se nyní smějete, neboť budete plakat a naříkat.“

Tutéž skutečnost popsal Ježíš při jiné příležitosti velmi názorně pomocí podobenství. Vyprávěl o náramně bohatém člověku, který žil přepychovým a pohodlným životem. Byl vždy nádherně oblečen a na každý den si dopřával skvělé hostiny. Sám pro sebe. Víc o tom člověku nevíme. Ani jak se jmenoval. A když se o někom nemůže říci nic víc než to, že je bohatý, pak je to velice málo. Boháč v našem podobenství byl jenom bohatý, ale už nic víc. Užíval si svého bohatství a nevšímal si toho, jak žijí jiní. U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů. Boháč si ho nevšímal. Dělal, jakoby ho neviděl. To všímavější byli psi. Ti, když mají nějaké zranění, tak se z něj dokážou vylízt. A když viděli zraněného Lazara, olizovali jeho vředy, snad aby ho vyléčili. Lazarovo jméno znamená: „Bůh je pomoc“. Pomůže Bůh tomu chudákovi? Jestli si myslíte, že z něj Pán Bůh také udělá boháče, tak se mýlíte. To by mu nepomohlo ani v nejmenším. Dopadlo to tak, že Lazar umřel. Někdo řekne, tak ubohý život měl, a ještě nakonec umře. Smutné příběhy nemáme rádi. To však není ještě konec. Umřel i ten boháč a byl pohřben. V jeho životě bylo všecko honosné. Nosil drahé šaty. Pořádal honosné hostiny. Obklopoval se luxusem. Vlastně jediné, co mu ještě chybělo do sbírky jeho honosných cenností, byl honosný pohřeb. Škoda jen, že už si ho neužil. Ale smrtí obou postav Ježíšovo podobenství stále ještě nekončí. Jsme teprve v půlce. Ježíš vypráví, že Lazara po smrti andělé přenesli do lůna Abrahamova. To je obraz ze starých židovských představ, ale vlastně i z našich zasutých vzpomínek na chvíle dětského mazlení, kdy jsme se rádi stulili mamince nebo tatínkovi na klíně. Tak i Lazar nyní sedí na klíně Abrahamově a prožívá nevýslovnou radost. Boháč tam není. Toho vidíme trápit se žizní v mukách pekelných. To je najednou překvapení. Za tou stěnou smrti, za kterou žádný člověk nevidí, je všecko jinak. Chudý, hladový a plačící je najednou v království Božím, nasycený a raduje se, zatímco ten, který žil v přepychu a na každý den hodoval, se souží v pekelných plamenech. Za svého života si Lazara nevšímal, ale nyní boháč už Lazara vidí. Vidí ho jakoby ve veliké dálce, jak se raduje s otcem Abrahamem. A boháč zvolal: „Otče Abrahamo, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svaží mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.“ Za svého života boháč pro Lazara nehnul ani prstem. A teď by chtěl, aby mu Lazar pomohl. Abraham proto odpovídá: „Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se raduje a ty trpíš. A nad to vše je mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo – i kdyby chtěl, nemůže přejít odtud k vám ani překročit od vás k nám.“ Tu si boháč uvědomil, že je na nápravu pozdě. Ale pak ho napadlo, že má ještě pět bratrů, a ti žijí stejným způsobem, jako žil on. Proto zavolał znovu na Abrahama: „Prosím tě tedy, otče, pošli jej do mého rodného domu, neboť mám pět bratrů, ať je varuje, aby také oni nepřišli do tohoto místa muk.“ Ale Abraham mu odpověděl: „Mají přece Bibli, tam to všecko je, ať podle ní žijí, a nikdy do pekla nepřijdou!“ Boháč řekl: „Ne tak, otče Abrahamo, oni Písmo neberou vážně, ale kdyby tak k nim přišel někdo z mrtvých, budou činit pokání.“ Abraham odpověděl: Jestli neposlouchají Písmo, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých."

A to je, bratři a sestry, naprostá pravda. Bůh to totiž nakonec přece jen udělal. Ježíš Kristus z mrtvých vstal. A lidé se ani tak přesvědčit nedali. Žádný důkaz ze záhrobí nikdy nezpůsobí, aby lidé začali věřit v Pána Boha. Víra nevzniká z důkazů, ale ze slyšení Božího slova. A to dnešní Boží slovo, skryté v Ježíšově podobenství, nás dostatečně důrazně napomíná, abychom si dobře rozmysleli, jak chceme prožít svůj život. A klade nám otázku, zda počítáme ještě s něčím víc, než jen se smrtí na konci života. Zda počítáme s tím, že se karty mohou obrátit. Ježíš chce, abychom nepodléhali falešnému dojmu, že náš úděl zde na zemi je něco definitivního a konečného. Pro sebespokojené a pyšné je to výzva k nápravě, dokud je čas, dříve než jejich situaci smrt navždy obrátí naruby. A pro chudé a nuzné je to potěšení, či přesněji, je to důvod k radostnému těšení, že jednou, jsou-li potomky Abrahamovými, se posadí na jeho klíně, a jsou-li následovníky Kristovými, budou se moci bez zábran stulit na klíně Pána Ježíše.

Přímluvná modlitba: Pane Ježíši Kriste, vyslyš naši modlitbu za všechny nepatrné a opomíjené v tomto světě. Prosíme za ty, kteří jednají podle řádů tvého království, ale jejich práce nejde dát do ekonomických čísel a statistik. Modlíme se za lidi, kteří podle lidských měřítek nijak nevynikají, jednají prostě a upřímně. Prosíme, aby i církev vystupovala na veřejnosti bezelstně a nebála se trpět pro spravedlnost. Prosíme za ty tiché v zemi, kteří poctivě a nezištně slouží druhým. Prosíme za lidi milosrdné, aby s nimi nebylo jednáno nemilosrdně a tvrdě. Prosíme, aby se sdělovací prostředky nepřizívovaly jednostranně jen na negativních a temných proudech a náladách ve společnosti, ale aby i žurnalisté dovedli povzbuzovat a potěšovat. Prosíme za pokoj a smíření zvláště mezi Izraelem a arabským světem. Prosíme, dej, ať i nepatrná církev proměňuje společnost jako sůl země a světlo světa. Ať posvěcuje tvé jméno a zvěstuje evangelium tvého království. Amen.